

passend onderwijs midden-brabant

Evaluatieverslag 'Spraakmakers 2'

Georganiseerd door
Het Lerarenplatform Passend Onderwijs Midden-Brabant

11 oktober 2010

Yvonne Souisa, Projectleider Passend Onderwijs Midden-Brabant
Erik Bienefelt, medewerker PR en communicatie Fontys OSO
Tilburg, oktober 2010

1. Inleiding

Op 15 maart 2010 vond de eerste bijeenkomst van 'Sprakmakers' plaats met als thema "Passend Onderwijs van en voor iedereen werkzaam in het onderwijs in de regio Midden-Brabant".

11 oktober vond de tweede Sprakmakers met als thema 'Gedrag' plaats.

'Sprakmakers' is een ontmoeting tussen leraren waardoor leraren op een informele manier zaken kunnen uitwisselen die er in de dagelijkse praktijk toe doen. Kernthema van het spraakmakende avondprogramma is Passend Onderwijs waarbij de leraar uit het primair-, voortgezet- en speciaal onderwijs centraal staat.

In dit evaluatieverslag vind je het programma, een korte omschrijving van de workshops, een procesverslag, reacties van deelnemers en een overzicht van de Initiatieven op het gebied van Passend Onderwijs in de regio Midden-Brabant.

Een evaluatieverslag van:

'Sprakmakers 2'.

Stoeien met Bart van Kessel en swingen met Ogham

Datum: 11 oktober 2010.
Tijd: 19.45 start programma
Locatie: Beatrixcollege
Ketelhavenstraat 3
5045 NG Tilburg
Ruimte: Aula B-gedeelte

....aan de slag met de leerling die jou en je collega's het meeste bezighoudt.
Gisteren, vandaag en morgen.....

19.30 u	Inloop en keuze workshop	
19.45 u	Welkom en toelichting op het doel, de inhoud en opzet van Sprakmakers 2	Theo Arts Voorzitter Lerarenplatform
20.00 u	De reis om de wereld van gedrag in 80 vragen Interactief, leerzaam en boeiend spel rond Gedrag	Bart van Kessel Projectleider gedragswerk
21.00 u	Pauze	
21.15 u	Volgen van een workshop rond Gedrag. De presentaties worden gedaan vanuit het perspectief van de leraar.	
21.45 u	. . . wat mogelijk toch nog aan de orde moet komen.	Bart van Kessel:
	Afsluiting Wat ga jij morgenochtend anders doen?	Theo Arts:
22.00 u	"De borrel en de band"	

Procesverslag Spraakmakers 2 Passend Onderwijs Midden-Brabant

Het is rond de klok van kwart voor acht, wanneer Theo Arts als voorzitter van het Lerarenplatform Passend Onderwijs midden-Brabant de bezoekers welkom heet bij deze tweede editie van Spraakmakers. Het is bijzonder druk in de aula van het Beatrixcollege in Tilburg. "Het doet me goed dat er zoveel mensen op afgekomen zijn", aldus Arts, "elkaar ontmoeten is dan ook het hoofddoel".

Door de hoge opkomst moet er met stoelen en tafels geschoven worden om de iedereen van een plaats te voorzien. In de hoek van de aula heeft men kunnen kiezen voor de diverse workshops die deze avond georganiseerd worden.

Nadat ook de inhoud en de opzet van 'Spraakmakers 2' is toegelicht, begint om 20.00 uur de enthousiaste Bart van Kessel, projectleider gedragswerk. Het thema is "...aan de slag met de leerling die jou en je collega's het meeste bezighoudt. Gisteren, vandaag en morgen...".

"Alles draait om samenwerken", volgens Van Kessel. "Groepsdynamica bestaat uit vijf fases:

Groepsdynamica

- **1) Forming** (oriëntatiefase - info - doel)
- **2) Storming** (Conflictfase - regievraag)
- **3) Norming** (Regelfase - afspraken)
- **4) Performing** (Productiviteitsfase)
- **5) Termination** (Einde groep)

- Elke groep met een eigen tempo.
- Elk lid heeft een taak- en procesrol.

Resultaat door verbinden

Voordat Bart zijn powerpoint-presentatie verder toelicht, vraagt hij het publiek om kennis met elkaar te maken. "Sta op, draai je om en geef elkaar de hand! Vraag elkaar: 'Waarom ben je hier?'" De mensen in de zaal volgen enthousiast zijn advies. Als het weer rustig is 'in de klas', en iedereen weer zit, vervolgt Bart zijn presentatie. "Vanavond moet het gaan over gedrag. De regionale samenwerking is nog niet af."

Bart geeft het publiek opnieuw een opdracht mee; ze moeten in tien seconde met zes personen aan één tafel gaan zitten, liefst zo verschillend mogelijk van samenstelling. Een tweede opdracht die er direct op volgt is dat elke tafel binnen vijf seconde een tafelleider moet aanwijzen. Er is even een hoop rumoer, daarna worden er enveloppen uitgedeeld. In elke enveloppe zitten zes blaadjes, licht Bart toe. "Schrijf de naam van een leerling op voor wie je hoopt dat je wat van deze avond opsteekt."

Het wordt rustig in de zaal, zo stil dat zelfs de stemmige achtergrondmuziek van George Michael is te horen.

Dan wordt het spel 'Reis om de wereld van gedrag in 80 vragen' gepresenteerd, een soort ganzenbord met drie kleuren van vraagkaartjes,. De spelen worden uitgedeeld en de kaarten worden geschud. De pion moet op de gouden 'G' (van 'gedrag') geplaatst worden, en degene met de meeste krullen heeft gewonnen.

Meeluisterend met de groepjes van zes kun je horen dat er druk wordt gesproken over de opdrachten. 'Hoe pak je gedrag aan', 'Hoe signaleer je problemen bij leerlingen', 'Hoe is het contact met de ouders'. Er wordt druk gediscussieerd hoe de stelling opgelost moet worden, en welke gedragssignalen er zoal zijn. Gelach, maar ook serieus instemmend geknik is te horen en te zien bij de diverse deelnemers. Als het primaire doel van het spel is om discussies uit te lokken, en actief na te denken over gedragskwesaties die je als

docent tegen kan komen; dan is dat doel duidelijk behaald. Drie voorbeelden van de vragen die men tijdens het spel kan tegenkomen:

- "Een leerling vertoont ongeremd en moeilijk te corrigeren gedrag. Je wilt graag in gesprek met de ouders, maar die zijn nog nooit op school verschenen. Wat doe je?"

- "Jouw leerling loopt weg. Wat doe je?"

- "Er is met de ouders afgesproken dat zij hun kind zullen ondersteunen bij het maken van huiswerk. En inderdaad het huiswerk is gemaakt. Wat doe je?"

Op het podium van de aula zit een groep serieus te werken, aan een tafel in het midden van de zaal wordt gejuicht. Duidelijk is dat de 'Reis om de wereld van gedrag in 80 vragen' ook diverse 'gedragingen' bij de deelnemers van de workshops bewerkstelligt. Eén en al bedrijvigheid in de zaal, dat blijkt wel door wederom een kleine ronde door de aula. Bart van Kessel geeft ondertussen af en toe de tijd door.

Tijdens een kringgesprek is de vraag: "Waar is je vader goed in?". Een leerling antwoordt met: "Ruzie maken met mijn moeder" Wat doe je dan als docent? Wie herkent dit? In de discussie die erop volgt wordt er gelachen over de verschillende ervaringen.

Als het spel een half uur is gespeeld, valt op dat de deelnemers uit het primair, voortgezet en speciaal onderwijs allemaal andere oplossingen aandragen qua 'aanpak' van gedrag.

"Maar", verklaart Bart van Kessel bij de powerpoint-presentatie, "gedrag is geen medisch model, sorry!". Gedrag is interactief en transactioneel. En het is wederkerig en complementair. Zo kan het voorkomen dat een leerling met een stoel gooit. De leerkracht bepaalt of er een conflict komt. Het gedragsprobleem is namelijk niet alleen het probleem van de leerling.

Van Kessel vervolgt zijn verhaal met de succesfactoren, die voortkomen uit effectieve samenwerking.

IPOG-model

- **Inhoud**
Wat is het probleem, en wat is de oplossing?
- **Procedure**
Wat moet er geregeld worden, welke stappen moeten worden gezet, wat zijn de afspraken?
- **Omgang / relatie**
Hoe moet de relatie met alle betrokkenen zijn?
- **Gevoelens / emotie**
Welke emoties roept de situatie bij wie op?

met aandacht voor 'van huidig naar gewenst'

Resultaat door verbinden

Samenwerking is niet alleen op inhouds- en procedureniveau; de zogenaamde 'I' en 'P' uit het IPOG-model; maar ook de omgang ('O') en gevoelens ('G') spelen een belangrijke rol. Wat ook van groot belang is, is de allereerste klik tussen ouders en de school! Wat houdt de ander bezig? Waarom doen ouders, of breder gesteld; mensen dit? Waarom gedraagt een leerling zich zo?

Probleemgedrag is 'doelgericht', bestaat uit: aandacht, macht, wraak, terugtrekken, onvermogen, . . .

Vervolgens worden er per tafel zes vragen behandeld ter verdieping. Een voorbeeld daarvan: "Bij een zeer populaire leerling wil heel de klas naast hem zitten. Wat doe je?" Wederom blijkt dat de deelnemers tal van (verschillende) oplossingen aandragen voor de docent om zoiets op te lossen. "Leerlingen laten rouleren", zegt de een. "Iemand gewoon aanwijzen", zegt de ander.

Rond de klok van 10 voor 9 worden er nootjes uitgedeeld, en Bart van Kessel constateert ondertussen voor het aandachtige publiek dat er veel verschillen per tafel zijn. De groep in het midden van de zaal, waar eerder op de avond al een hoop gejuich te horen was, blijkt het spel 'Reis om de wereld van gedrag in 80 vragen' te hebben gewonnen. De groep van Ad Poulisse heeft maar liefst 10 krullen, het meest van alle spelers in de aula.

Het spel zal op internet gezet worden, tot vreugde van het publiek. Verder zal elke school in Midden-Brabant dit spel krijgen, zodat het nog vóór Sinterklaas gespeeld kan worden!

Na de pauze, om kwart over negen, gaan de deelnemers uiteen om de diverse workshops rond gedrag te volgen. Deze worden gehouden in de noodlokalen, buiten naast de aula. De presentaties worden gedaan vanuit het perspectief van de leraar.

Op de volgende pagina's vind je een korte beschrijving van de workshops waar je 11 oktober een keuze uit hebt kunt maken.

De workshops bestaan uit drie onderdelen: (1) tijdens de presentaties vertelt de workshopleider 10 minuten vanuit het perspectief van de leraar over het eigen voorbeeld, (2) 5 minuten waarom het voorbeeld waardevol is de ander en (3) centrale discussie, gesprek in de groep.

Workshop 1. Leerrijk in Ruimte VIP 1

Workshopleider: Maarten Verberne van Basisschool De Sporckt

Korte inhoud workshop

In deze workshop krijgt u een presentatie over onze zorgbouw Leerrijk. De presentatie is geheel door de hoogbegaafde kinderen van Leerrijk bedacht, gemaakt en uitgevoerd.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

Binnen ons zorgconcept komen alle kinderen voor ondersteuning 'buiten de groep' bij elkaar in klein groepjes. In deze workshop wordt ons concept door de kinderen zelf verteld en in beeld gebracht.

Tips voor de toehoorder rond het onderwerp van de workshop

We hebben deze workshop onderdeel gemaakt van ons 'passend onderwijs' aan hoogbegaafde leerlingen. We laten deze leerlingen vertellen dat onze doelgroep natuurlijk breder is...

Workshop 2 Beatrixcollege coaching van docenten in ruimte VIP 2

Workshopleiders: Chris Konings en Rens van Heerbeek van het Beatrixcollege

Korte inhoud workshop

Wij geven een korte inleiding over de manier waarop wij op het Beatrix-College (nieuwe) docenten coachen, met behulp van collegiale consultatie, het invullen van bewaamheidseisen, het bespreken van de bezochte lessen, het houden van intervisie.

Intervisie willen we in de workshop daadwerkelijk doen. In een groepje van ongeveer 10 personen (evtueel 2x10) gaan we aan de slag met "werkincidenten"

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

Ervaren dat men heel veel van elkaar kan leren.

Tips voor de toehoorder rond het onderwerp van de workshop

Bedenk vooraf een werkincident dat je inbrengt tijdens de workshop.

Workshop 3 *Systeembegeleiding rond gedragsproblemen* in ruimte VIP 3
Workshopleiders: Karin Spijkers van REC Midden-Brabant, Frans Couwenberg van school voor Speciaal Basisonderwijs De Zonnesteen en Harriët van Sprang van basisschool De Zuidwester

Korte inhoud workshop

Ambulante begeleiding is vooral gericht op begeleiding van individuele kinderen. Steeds vaker zijn er vanuit het basisonderwijs vragen om die vragen te clusteren. Zo ook de vraag van basisschool De Zuidwester om een groepje kinderen met gedragsproblemen te begeleiden.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

De mogelijkheid van systeembegeleiding door deskundigen vanuit werkveld 2 en 3 wordt in deze workshop besproken.

Workshop 4 *Onderneem het maar . . . Big picture in Waalwijk* in ruimte VIP 4
Workshopleider: Fons de Wolff, Directeur bestuurder MET Praktijkonderwijs Waalwijk.

Korte inhoud workshop

Het groeiproces van MET om van aanbod gericht naar vraag gestuurd onderwijs te transformeren. Er wordt stilgestaan bij de betekenis voor de leerlingen, het personeel en de organisatie.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

Kennismaking met het vermogen van een team om vanuit de eigen kracht een nieuwe en succesvolle weg in te slaan voor de leerlingen

Tips

Kijk op www.bigpicturenederland.nl voor meer informatie

Workshop 5 *Omgaan met grensoverschrijdend gedrag* in ruimte VIP 5
Workshopleider: Marcel Maas gedragstrainer van Rebound en Moon Swinkels

Korte inhoud workshop

Deze workshop gaat over hoe een docent grensoverschrijdend gedrag van leerlingen kan voorkomen en hoe mogelijk te handelen bij grensoverschrijdend gedrag.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

De deelnemer weet hoe hij/zij kan bijdragen aan een positief klimaat; 1 op 1, in de klas. De deelnemer kan de-escalierend omgaan met agressie.

Tips

Denk na wat voor jou grensoverschrijdend gedrag is.

Workshop 6 *Kijken naar kinderen: vanuit verschillend perspectief*
in ruimte B 0.03 Workshopleiders: Gabie Vlems, Viveca Milliard en Mirjam Damen
Ouders uit het Ouderplatform Passend onderwijs Midden-Brabant.

Korte inhoud workshop

Vanuit het perspectief van de ouder kijken naar gedrag van het kind, wat zie je als ouder, wat ziet de leerkracht. Is er herkenning? Of nodig om nog eens goed met elkaar in gesprek te gaan over dit kind, verschil in gedrag thuis – gedrag op school. Hoe kunnen we samenwerken om dit kind toch zo goed mogelijk op zijn bestemming te brengen? Waar zit kracht in de combinatie leerkracht – ouder, waar is belangrijk dat je ieder vanuit je eigen invalshoek kijkt en omgaat met een kind en vooral dingen die in het gezin horen daar laten, maar ook dingen die op school horen als school (dus als leraar) op je nemen (en daarvoor de ruimte en het respect van de ouder krijgen).

Nog kort de vraag waar ouders informatie over zorg op school vandaan kunnen halen, met welke informatie rondom het kind werkt de school en welke rol heeft de oudervereniging (mr – gmr) hierin?

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

De leraren zien hoe ouders kijken naar hun kind, wat speelt daarin een rol? Hoe gaan we inzien dat we door samen op te trekken (en dus niet tegenover elkaar maar met elkaar te werken) juist meer bereiken voor kinderen. Dat vraagt iets

van ouders maar ook van leraren. Meerwaarde voor de leraar is zien wat verschil in manier van benadering kan doen met een ouder en met de samenwerking met ouders.

Tips

Om met het team verder te komen rondom communicatie met ouders is het misschien een idee om op scholen spiegelgesprekken te organiseren.

Workshop 7 De match gemaakt in ruimte VIP 6
Workshopleider Jos Reulen van Onderwijsgroep Tilburg

Korte inhoud workshop

Een aantal VMBO leerlingen blijkt tijdens hun schoolloopbaan op enig moment onvoldoende in staat het reguliere onderwijs te blijven volgen. De schoolse setting, de bijbehorende cultuur en het niveau van de opleiding kunnen ertoe leiden dat ze potentieel vroegtijdig schoolverlater worden en zonder diploma en startkwalificatie op de arbeidsmarkt terecht komen. We hebben de ervaring, wanneer de opleiding gecombineerd wordt met werk, deze leerlingen wel binnen het onderwijsbestel kunnen blijven en zich kunnen kwalificeren. Om deze reden zijn het ROC School voor Commerciële dienstverlening, De Vakschool Tilburg en MBC Economie en Groen het project "de match gemaakt" gestart.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

Een goede samenwerking met korte lijnen tussen VMBO-MBO en bedrijfsleven met als bedoeling de leerling naar een diploma te helpen.

Workshop 8 Meidenvenijn in ruimte VIP 7 Door Wendy Dulos en Guido van Muijen van basisschool JanLigthartschool Rendierhof

Korte inhoud workshop

Wanneer u aan deze workshop hebt deelgenomen, heeft u oplossingsgerichte tools in handen om uw leerlingen zelf te laten reflecteren op hun gedrag. U kunt uw leerlingen leren hoe zij zelf oplossingen kunnen vinden om in een groep goed sociaal te kunnen functioneren.

Wat is waardevol/meerwaarde voor de toehoorder van de workshop

In deze workshop wordt een model geboden dat bruikbaar is in alle vormen van onderwijs.

Tips voor de toehoorder rond het onderwerp van de workshop

De workshop is geschikt voor die leerkrachten die vertrouwen hebben in de kracht van de leerling.

Nadat deze workshops na zo'n half uur afgesloten dienen te worden; gaat men weer terug naar de aula. Bart van Kessel sluit af met de woorden: "Morgen is anders. Laten we met elkaar één ding afspreken. Hoe zouden de leerlingen willen dat ik binnenstap? Wilt u morgen bij het betreden van het leslokaal alstublieft kijken naar de drempel; en dan aan mij (Bart van Kessel) denken?"

Enige hilariteit is het gevolg.

Theo Arts sluit de avond af door de enthousiasmerende Bart van Kessel, en de workshopleiders te bedanken. De winnaars van 'Reis om de wereld van gedrag in 80 vragen' krijgen een toepasselijke prijs in Sinterklaasfeer: de chocoladeletters 'G', 'E', 'D', 'R', 'A' en 'G', gedrag dus.

Tijdens de afsluitende borrel blijven er nog behoorlijk wat mensen hangen op deze succesvolle, druk bezochte editie van Spraakmakers 2. Met een bitterbal in de mond, en de lieflijke Ierse Folkmuziek van de band Ogham wordt er genoten van de muziek en nog even flink nagepraat over wat er deze inspirerende avond zoal aan bod is gekomen. Aan de tevreden gezichten te zien is dat een hele hoop.

Reacties deelnemers Spraakmakers 2:

Wat me met name aansprak aan de avond was het feit dat het spel erg interactief was, en dat je met verschillende mensen, die in verschillende situaties werken over situaties kon discussieren. Dit maakt dan toch dat je nieuwe inzichten opdoet. Ook de workshop 'meidenvenijn' vond ik interessant, vooral omdat het ging over een in de praktijk uitgevoerd plan in een specifieke groep en door de docent zelf werd gepresenteerd. Erg realistisch dus. Al met al vond ik het een zeer waardevolle avond.

'Op een directe, interactieve manier werd door middel van verschillende activerende activiteiten in korte tijd concrete informatie geboden over de oorzaak en passende aanpak van gedrag van die ene leerling die steeds weer een uitdaging voor ons is. De workshops laten vanuit verschillende perspectieven zien dat verandering in de eigen praktijk wenselijk, maar ook mogelijk is. Eyeopener voor mij tijdens de bijeenkomst is dat ik bewuster ben geworden doelgericht te kijken naar de oorzaak achter het 'lastige' gedrag, om vervolgens samen met de leerling(en) en collega's te kijken naar oplossingen. Spraak-makend, om tegelijkertijd op 2 niveaus informatie te verzamelen. Als vakdocent, maar ook als specialist.'

Ik vond het een leuke, snelle, sprankelende avond. Enthousiast gebracht, keurig verzorgd snelle actie, mijn complimenten!

Erg leuke werkvorm (spel) dit bracht ook weer onverwachte handreikingen van de leden uit de samengestelde groep!

Jammer vond ik dat het gehaast overkwam, met name de tijd voor de workshop, de tijd was eenvoudig TE kort.

Workshop die ik gevolgd heb was Meidenvenijn.

Als bijeenkomst vond ik het zeer zinvol, voor mijzelf als docent. De lezing/workshop van Bart van Kessel was erg goed en motiverend. De werkvormen die hij koos waren prima.

Ik vond het gedeelte voor de pauze erg leuk. Het verhaal van Bart van Kessel was inhoudelijk goed en daarnaast ook goed te volgen. De werkvorm was goed gekozen om het spel te spelen, al was het vond ik persoonlijk voor ons als specifieke beroepsgroep niet direct heel interessant. Ik zou het leuker hebben gevonden als ik tot de doelgroep had behoord: werkend in het onderwijs in Midden-Brabant. Maar toch was het spel leuk en goed om met elkaar over de onderwerpen van gedachten te wisselen.

De workshop die ik heb gevolgd was die met de ouders. Voor mezelf goed om te horen en verder over na te denken. Maar de tijd vond ik te kort om er echt diep op in te gaan en de gekozen werkvorm was ook te weinig interactief naar mijn idee.

Het stuk wat werd verteld door Bart van Kessel over 'gedrag' vond ik herkenbaar, enthousiast overgebracht en een goede terugkoppeling gevend naar de praktijk.

a. Het spel vond ik interessant om te spelen: ik ga zeker op de site kijken om dit spel eraf te halen. Erg interessant om met je team te spelen: op welke manier gaan wij als school om met bepaalde 'problemen'?

b. De gekozen werkvormen: leuk! Goed idee om mensen met een verschillende achtergrond met elkaar samen te laten werken!

c. Workshop "Kijken naar kinderen": op zich een prima workshop, alleen had het voor mij geen toegevoegde waarde. Ik had gehoopt op iets meer diepgang... het was sterk gericht op basisonderwijs (voor ons minder interessant) en er is niets verteld wat ik niet wist. Dat vond ik wel jammer, want de beschrijving trok mijn aandacht.

Ik vond het spel dat we moesten spelen geweldig! Vooral de gele kaartjes laten je zien dat een beslissing erg situatieafhankelijk is. Daarnaast heb ik een workshop gevolgd bij de Rebound. Dit ging over grensoverschrijdend gedrag. Ook erg interessant, maar daar was te weinig tijd voor vrijgepland. Kortom, een inspirerende avond om op een andere manier om te gaan met je leerlingen! Nu weet ik ook dat mijn leerling waar ik moeite mee heb aandacht vraagt! Ik kijk nu meer naar wat er achter een probleem schuilt en waarom een kind dergelijk gedrag vertoont. Het heeft me aan het denken gezet.

Het bordspel met te beantwoorden vragen was een leuke interactieve manier van bekijken hoe het eraan toegaat op andere scholen. Aan tafel zaten een docente van een ZMOK school, drie leerkrachten BO een leerkracht van de Rebound Tilburg. Ondanks het verschil in onderwijsvorm blijkt dat bij alle leerkrachten het kind wel degelijk helemaal centraal staat.

Helaas waren de door mij als voorkeur aangegeven workshops: de match gemaakt waarbij een aantal scholen een samenwerkingsverband hebben gevonden voor de vroegtijdige schoolverlater en de workshop over grensoverschrijdend gedrag volgeboekt, dus kwam ik terecht bij de workshop over coachen.

Het was niet wat ik ervan had verwacht, ik had gedacht aan coachen van de leerling maar het bleek te gaan over het coachen van de leerkrachten. Toch wel interessant, ook om te zien hoe zij de competenties hebben verwerkt in een scanformulier.

Ik heb een leuke en leerzame avond gehad. Ik vond de organisatie goed in elkaar steken. Bart van Kessel is een goede spreker en kreeg ook de groep mensen goed gemotiveerd. Hij maakte op een simpele manier de stof en denkwijzen rondom gedrag helder. Ondersteunde het met voorbeelden, die herkenbaar waren.

Het leuke aan de avond vond ik de diversiteit van mensen waarmee het gedragsspel werd gespeeld. Vanuit verschillende onderwijsvormen zaten we aan tafel met 6 personen. Dat maakte dat de discussie wel wat breder werd getrokken, omdat je nieuwsgierig bent naar hoe ze daar binnen andere onderwijsvormen mee omgingen. Ook het onderwerp gedrag spreekt me erg aan. Het heeft zeker linken met de opleiding RT waarmee ik bezig ben. Het tweede deel van de avond, vond ik wat minder inspirerend. Wel herkenbaar en een goede presentatie, maar wat kort in tijd. Discussie over het onderwerp binnen de kleine groep kwam eigenlijk niet aan de orde. En ook daar had ik best wat meer van willen horen/weten. Wel herkende ik de opzet van het plan en denk ik dat het ook bruikbaar is binnen de muren van het ROC, zeker waar het bijvoorbeeld gaat om meidengedrag en culturen. Wat me nog opviel was dat er vooral vanuit basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs mensen waren. Echter het MBO waar toch ook veel docenten zijn die met gedragsproblematiek te maken hebben heb ik eigenlijk geen of weinig mensen van gezien. Ik kan me ook niet herinneren er iets over op het ROC Tilburg gehoord te hebben. Maar ook voor die groep is het een interessante avond en onderwerp. Misschien een tip om volgende keer ook het MBO mee te nemen in de uitnodiging? Of wordt dan de groep mensen te groot? Ik ben benieuwd naar de spraakmakers 3.....

Ik vond vooral het begin erg leuk en interessant. Jammer vond ik dat voor de workshops mijn keuze gelijk was uitverkocht. Ook even wennen toen we moesten wisselen van plaats. Maar uiteindelijk wel leuk om eens te kijken wat andere 'collega's' zouden doen in bepaalde situaties.

Leuk spel, je kunt toch leren van elkaar!

Ook de spreker vond ik boeiend om naar te luisteren en kijken hij verveelde niet.

Ik was blij dingen te doen en niet alleen te hoeven luisteren

Maandagavond was een avond in een ontspannen sfeer. Het spel was een goede manier om met elkaar over bepaalde zaken/leerlingen/collega's te praten. Ik ben zelf daarna naar de workshop big picture geweest, omdat men daar bij ons op school ook mee bezig was.: de workshop was eigenlijk te kort: men kon de informatie die men wilde geven niet allemaal kwijt: ik had ook tegen beter weten in nog wat info willen hebben over big picture op een vmbo school.

'Spraakmakers' was zeker de moeite waard. Zoveel mensen die allemaal op een verschillende manier met onderwijs bezig zijn. Leuk om er eens een paar van buiten je eigen werkomgeving te spreken. Bart van Kessel is een fantastische motivator ! De spelrondes waren natuurlijk super en uitdagend. Jammer was wel dat er weinig tijd voor de workshops over was gebleven. Al met al een leuke en leerzame avond !

Het was een geslaagde avond voor mij. Het spel dat we gespeeld hebben in het begin mocht ik toch mee naar huis nemen en heb ik de volgende dag aan mijn directeur gegeven die daar erg blij mee was. Omdat wij met 6 mensen bij elkaar aan tafel zaten met allemaal een andere achtergrond was het erg interessant om samen over de vragen te praten. De workshop die ik gekozen had was "**Onderneem het maar . . . Big picture in Waalwijk**", de tijd van de workshop was eigenlijk veel te kort om een goed beeld te krijgen. Maar na afloop heb ik nog met Fons de Wolff gesproken en binnenkort ga ik bij hem op zijn school op bezoek. Omdat het toch wel heel erg interessant is wat ze daar doen en dat het erg lijkt op hetgeen ik voor ogen heb van werken in het praktijkonderwijs. Bart van Kessel wist het ook allemaal te vertellen op een manier waardoor het geen moment ging vervelen. Kortom ik vond het leuk en leerzaam!

Initiatieven in de regio Midden-Brabant

Om passend onderwijs van onderaf vorm te geven hebben we in de regio Midden-Brabant scholen de mogelijkheid geboden Initiatieven in te dienen bij de projectleiding Passend Onderwijs Midden-Brabant. Deze initiatieven zijn beoordeeld door de projectleiding aan de hand van een aantal criteria (zie documenten 'criteria Initiatief Plan van Aanpak').

Het voornaamste criterium heeft te maken met 'een inkluderende activiteit'.

Onder een inkluderende activiteit verstaan wij de beweging van leerlingstromen vanuit werkveld 3 naar 2 en 1 en van werkveld 2 naar 1.

In totaal hebben maar liefst 42 scholen, in mei 2009, een Initiatief ingediend.

Tijdens de tweede mogelijkheid, in maart 2010, hebben nog eens 38 scholen een Initiatief ingediend.

Onderstaand vindt u een overzicht van de initiatieven die schooljaar 2009-2010 en in schooljaar 2010-2011 zijn gestart.

Meer uitgebreide informatie over de Initiatieven kunt u vinden op de website

www.passendonderwijsmiddenbrabant.nl Op de homepage vindt u de button 'goede voorbeelden'.

Basisschool De Lichtenbergh start in nauwe samenwerking met school voor speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen De Bodde een parelklas voor leerlingen met een verstandelijke beperking.

'Mijn plan' op basisschool Jan Ligthartschool Rendierhof

Projectplan Passend Onderwijs De Bunders

Samenwerking basisschool Jan Ligthartschool Huibeven met de school voor speciaal basisonderwijs Westerwel.

"Leerrijk" op basisschool De Sporck

Onderwijszorgklas De Bodde

Stichting Xpect Primair 'Talent in beeld'

Leonardo-afdeling Midden-Brabant Stichting Opmaat

Leren van elkaar, leren van experts op basisschool Sint Caecilia

Ouderbetrokkenheid op basisschool De Sleutel

Basisschool De Regenboog 'Samen onderwijs passend maken'

Parelklas basisschool De Wegwijzer

Zorg Advies Begeleidingsteam op de school voor speciaal basisonderwijs Noorderlicht

Autisme op School voor speciaal basisonderwijs Westerwel

Verandertrajecten voor leerlingen met autisme op basisschool De Tovervogel

Gezamenlijke aanvraag twee basisscholen Jan Ligthartschool Driecant en De

Bloemaert rond meerdere plusklassen voor hoog- en meerbegaafde kinderen.

School voor speciaal basisonderwijs De Zonnestein implementeert de 1-zorgroute.

Basisschool Molenhoek en het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid

School voor speciaal onderwijs Parcours start een onderzoek binnen Op de rails.

Basisschool De Bunders en Passend Onderwijs

Werkbare initiatieven voor hoogbegaafde leerlingen op basisschool Achthoeven

Doorontwikkelen van het onderwijsaanbod voor hoogbegaafde leerlingen op basisschool De Wegwijzer.

Leren van elkaar, leren van experts op basisschool Sint Caecilia

Samenwerkingsverband WSNS Tilburg implementeert de 1-zorgroute

Kinderlaboratorium Samenwerkingsverband WSNS Moergestel-Oisterwijk

Aanpak gedragsproblemen Basisschool De wingerd

School voor speciaal onderwijs Parcours en de samenwerking tussen een school voor regulier basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs en de school voor speciaal onderwijs.

Samenwerkingsverband WSNS Moergestel-Oisterwijk implementeert de 1-zorgroute

De 1-zorgroute Samenwerkingsverband WSNS GART

Basisschool Vlashof en de Plusklas op een multiculturele school

Project Zwaluwstaart van Stichting Tangent en school voor voortgezet onderwijs 2College Ruiven.

Zorg Advies Team op Basisschool Den Bijstere

Jan Ligthartschool Rendierhof 'Met jou kan ik lezen en schrijven'

Professionalisering op basisschool De Sleutel

School voor speciaal basisonderwijs De Zonnestein slaat een brug tussen school en thuis.

2College Ruiven professionaliseringsactiviteit 'Van rode naar groene school'.

2College op weg naar Brede zorgschool

Midden-Brabant College Tilburg 'De match gemaakt' door nauwe samenwerking met het Regionaal Opleidingscentrum Tilburg school voor commerciële dienstverlening.

Midden-Brabant College Tilburg 'Toch een diploma' in samenwerking met Cluster 2 school De Spreekhoorn locatie Tilburg.

Een parelklas in het Voortgezet Onderwijs door school voor zeer moeilijk lerende kinderen De Bodde.

Mill-Hillcollege 'autisme in de onderbouw'

Mill-Hillcollege 'begeleiding in het studiehuis' voor leerlingen met autisme.

Midden-Brabant College Tilburg 'De leerling op de juiste plek met succes' door middel van loopbaanleren.

Softwareprogramma dyslexie Cambreurcollege.

Specialistische hulp op het Theresialyceum

PRO-vaardig op Praktijkcollege Tilburg

Young professionals op Vakschool Tilburg

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding op Mill-Hillcollege

De pool van coaches en begeleiders van Scholengemeenschap De Rooi Pannen bieden de zorgleerlingen begeleiding op maat.

Op de Vakschool Tilburg krijgen de aankomende derde jaars leerlingen met basisberoepsgerichte leerweg die kiezen voor de afdeling verzorging (binnen MBC, school voor Techniek en Zorg en Welzijn) de mogelijkheid om een startkwalificatie 'helpende Zorg en Welzijn' te behalen door middel van één doorlopend opleidingsprogramma, op één locatie onder leiding van één docententeam.

Verrijkkingsklas Theresialyceum

Scholengemeenschap De Keyzer en Mill-Hillcollege onderzoeken op welke manier het mogelijk is een passend en thuisnabij onderwijsaanbod te realiseren voor derde jaars leerlingen met een cluster 3 / 4 indicatie op VMBO-t en HAVO-VWO niveau.

Vriendelijke groeten en bedankt voor jullie deelname namens het Lerarenplatform Passend Onderwijs Midden-Brabant,

Guido van Muijen Basisschool Jan Ligthartschool Rendierhof

Chris Konings School voor Voortgezet Onderwijs Beatrixcollege

Rens van heerbeek School voor Voortgezet Onderwijs Beatrixcollege

Sander de Kock Midden-Brabant College Frater van Gemert

Theo Arts School voor (Voortgezet) Speciaal Onderwijs De Bodde

Joost van Gils Stichting Speciaal Onderwijs Tilburg

Jos Derksen Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Midden-Brabant